

proti institucijam ene ali druge države. Sovjetska vlada ne bo podpirala niti v vojaškem niti v političnem smislu orientalskih držav, ki so s svojo izjemo interesom britanskega imperija.

2. Podaniki angleški v Rusiji ali ruski na Angleškem se smejo svobodno vrniti v svojo domovino.

3. Kakor angleška vlada napram Rusiji z ene strani, tako se obvezuje tudi sovjetska vlada napram angleški, da sprejme v principu obligacijo.

Za pocenitev obleke.

V narodnem predstavništvu je stavljal pričo ogromne druginje obleke, ki presega že vse meje možnosti, da bi siromani sloji kupovali obleko, poslanec s. Melhior Čobal naslednje vprašanje na ministra trgovine in industrije:

Pri nas v Sloveniji je bilo takoj po vojni veliko pomanjkanje oblačil in usnja. Ljudstvo je med vojno porabilo svojo obleko, perilo in čevlje. Takoj po polomu Avstrije je deželna vlada za Slovenijo organizirala državni zavod »Oblačilnico za Slovenijo«, katere namen je bil upravljal proizvodnjo oblačil iz inozemstva ter ga oddajati prebivalstvu po kolikor mogoče nizkih cenah. Zavod se je dobro izkazal, učinki je mnogo dobrega za ljudstvo in se je razvil v lepo razvijajočo se podjetje, ki uživa od deželne vlade vsestransko podporo in podporo. Zavod stoji pod neposrednim nadzorom deželne vlade za Slovenijo.

Na jesen letošnjega leta bo v Sloveniji gotovo veliko pomanjkanje manufakturnega zlasti zimskega blaga. Pri nas v Jugoslaviji in tudi v Sloveniji je dovolj volne, ki bi se dala predelati v polnovalno blago. Toda naša domača tekstilna industrija, zlasti ona v Sloveniji, še ni prišla na volno, temveč večina je za bombaževino. Zato se velika oblika volne ne more predelati v suknjo doma. V ostali Jugoslaviji je tekstilna industrija zelo šibka in ima mnogo premajhno kapaciteto, da bi se moglo potrebno manufakturno blago izdelati v domači zemlji. Dokler se ta industrijska panoga ne razširi in preuredi, bodo jugoslovanske zemlje navezane na uvoz te vrste blaga.

Cene inozemskemu manufakturnemu blagu, posebno suknjo, so zelo visoke. Zato je deželna vlada za Slovenijo v sporazumu s svojo »Oblačilnico za Slovenijo« zaprosila centralno vlado v Beogradu za dovoljenje, da sme izvoziti 500.000 kg volne v češko-slovaško republiko v svrhu predelave v blago. Ministrski ekonomski komite je v svoji seji dne 12. maja t. l. o prošnji sklopil ter ji principielno ugodil s pristavkom, da se ima v kontrolne svrhe poprej izdelati poseben pravilnik, ter je izdal tozadevno naročilo generalni direktorji caria, ki je ta pravilnik že izdelal in ga predložil gospodu finančnemu ministru v odobrenje. Kje je sedaj ta pravilnik običajni, to seveda ni znano.

Prošnja deželne vlade oziroma »Oblačilnice za Slovenijo« še ni rešena. Leži pri načelniku industrijskega oddeljenja, gosp. Saviču, ki je odpisancu »Oblačilnice«, ko je bil vsled te prošnje pri njem, izjavil, da »Oblačilnica« ne bo dobila dovoljenja za izvoz niti ene diake volne, čeprav vsi ministri to sklenejo, ker ministri po njegovem mnenju nič ne vedo. On pravi, da tega dovoljenja ne da, ker mora vso volno dobiti neki g. Ilič, ki jo potem predela v suknjo. Znano pa je, da je tovarna g. Iliča veliko premajhna, da bi mogla predelati to volno oziroma, da bi mogla vse prebivalstvo preskrbeti s toplo obleko. Znano je, da g. Ilič kupuje vso volno v Srbiji, Makedoniji, Bački, Banatu, Sloveniji, na Hrvaškem itd. On ima nakupičeno v svojih magazinih in skupljajših že toliko volne,

da odškoduje britanske podanike za eventuelno izgubo pri prodaji blaga ter za službo storilcu Rusiji.

4. Angleška kakor sovjetska vlada sprejmeta recipročne pogoje za vzpostavitev trgovskih zvez. Angleška vlada si pridržuje veto pri imenovanju oficijelnih funkcionarjev na Angleškem.

Kakor naši čitatelji že vedo, so bili ti pogoji od sovjetske vlade sprejeti.

da je njegova tovarna ne bi mogla predelati niti v 10 letih. Tako dobva g. Ilič in njegov kompanjon v Osijeku monopol na vso volno naše države. On je izvozil že mnogo vagonov na Francosko, in ko bo imel vso v rokah, bo brez dvoma država — morda na svet g. Saviča — dovolila prost izvoz. To se pravi, da država namenoma zvišuje cene oblačil in perila na korist posameznega trgovca. Že doslej je centralna vlada dovoljevala posameznim trgovcem izvoz volne, s katero so potem spekulirali in zaslužili milijone, medtem ko državni zavod to pravice ne dobi.

Domača prebivalstvo pa si mora nabavljati blago po horendno visokih cenah iz inozemstva. Znano je, da ima češko-slovaška republika veliko tekstilno industrijo, ki bi rada prevzela predelavo naše volne v suknjo za zmerno ceno. Na ta način bi se cene suknene blaga zelo znižale. Toda ministrstvo trgovine in industrije ter g. Savič tega ne vidita, ker ne četa videti. Izročata raje vso volno posameznim trgovcem, ki bodo ž njo zaslužili milijone na račun delavskega in kmetijskega ljudstva. Vsled tega si dovoljujejo staviti na gospoda ministra za trgovino in industrijo sledeča vprašanja:

1. Ali hoče preskrbeti, da se prošnja »Oblačilnice za Slovenijo« ugodil čimprej, dokler je še dobiti volno po zmernih cenah?

2. Ali hoče dognati, ni li gospod načelnik Savič, ki se najbolj protivi izvozu volne — sorodnik gospoda Iliča?

3. Ali hoče poskrbeti, da se čim prej uvede pravilnik, glasom katerega bo mogoča kontrola, da se izvozna volna v predelanem stanju zopet uvede v gotovi dobi?

4. Ali hoče naznaniti pogoje, pod katerimi se smejo skleniti pogodbe s inozemsko industrijo pri predelavi volne v suknjo?

5. Ali hoče preprečiti umetno doseženi monopol volne v rokah posameznih spekulativcev?

6. Ali hoče smatrati prebivalstvo Slovenije za enakopravne državljane s državljani vsega ostalega prebivalstva?

7. Ali hoče poskrbeti, da se bodo v trgovskem in industrijskem oddeljenju njegovega ministrstva reševale slovenske zadeve iz vidika edinstvene države?

Minister zagovarja nato v svojem odgovoru stališče industrijskega oddelka za industrijo, češ, da se volna lahko porabi za domačo industrijo, posebno da se rabi vse pridolke večnoma za volno, da se pridelava samo en milijon kilogramov volne ter končno brani načelnika, da, če je proti izvozu volne, so zgoraj navedeni vzroki zadostni. Oblede pravilnika pa se sklicuje na finančnega ministra kakor tudi glede izvoza volne na ministra za prehrano in obnovo zemlje.

Poslanec s. Melhior Čobal odgovarja končno:

Z odgovorom gospoda ministra ne morem biti zadovoljen, ker vem, da se je posameznim trgovcem dovoljeval izvoz volne. Zato ne razumem, kako da bi se ne mogel dovoliti državnemu zavodu izvoz volne v češko-slovaško republiko v svrhu

predelave, državnemu zavodu, ki ne išče dobička, temveč hoče samo blago poceniti in koristiti delavskemu in kmetijskemu ljudstvu. Če sem jaz stavljal vprašanje tudi glede gospoda Saviča proti odpisancu »Oblačilnice«, ker je gospod Savič rekel: »Kaj ministri! Naj sklenejo ministri, kar hočejo — izvozili ne bode niti diake volne!« — Prosim vas, če se tako obnaša uradnik proti odpisancu državnega zavoda, sem upravičen misliti — čeprav ne morem ničesar dokazati — da podpira gospod Savič kakega privatnega trgovca. Saj to bi ne bilo nič novega, če bi se kaj takega zgodilo. To smo opazili že večkrat.

Zato z odgovorom gospoda ministra ne morem biti zadovoljen in bom vložil interpelacijo.

Politični pregled.

+ Hrvatska Socijalistična delavska stranka (K) v Zagrebu je z ozirom na terorizem na vukovarskem kongresu poslala vodstvu komunistične stranke v Beogradu naslednje pismo: »Pokrajinski strankini svet Socijalistične delavske stranke Jugoslavije (K) v Zagrebu — je sklenil na svoji seji dne 30. junija, da Vašega dopisa ne more sprejeti na znanje in se mu ne more pokoriti. Nasprotno se je sklenilo, da bo Nova Istina pod dosedanjim uredništvom nadalje izhajala, a pod kotom P. V. S. R. J. (K.) v Zagrebu. Ker smo se naučili vedno pokoravati se volji širokih mas — zato se bomo tudi v tem vprašanju pokorili ljudstvu. Za sedaj odločitev širokih ljudskih mas še ni padla in mi čakamo na to odločitev v referendumu. Kongres sam ni bil pooblaščen od širokih ljudskih mas za one sklepe, ki jih je napravil, zlasti ne za sklepe v vprašanju Statuta. Priznavamo diktaturo proletariata, toda ne priznavamo diktaturo nad proletariatom, kakor si jo žele prisvojiti nekateri posamezniki. Naši sklepi veljajo tako dolgo, dokler polzemo mišljenja članov v Hrvatski in Slavoniji, kar se zgodi čimprej, katerim sklepom se takoj ugoditi.« To pismo so podpisali: Ivan Ključariček, Gjelja Brundjak, dr. M. Radošević, Mirko Kajba, Slavko Kaurič, Jostp Ovcariček, Vladimir Bornemissa, Jostp Stanković, Vilim Javorink, Živko Cvijik, Milan Marjanović. — Dopis je dokument, ki nam priča, da hrvatski sodrugi uvidevajo, da se s sedanjim komunističnim odborom ne more ustvariti zdrav proletarski pokret v Jugoslaviji. Mi delamo za ujedinjenje in smo pripravljeni, da je ujedinjenje mogoče na praktični podlagi, ne pa na terorizmu par profesorjev in študentov. »Skraini čas bi bil, da se stranka iznebi takih razdiračev proletarskih vrst.

+ Izpraznitev Radgona. »Arbeiter-wille« poroča, da je dospela v Gradec ententna mislija častnikov, katero je avstrijsko - štajerska deželna vlada svoj čas prosila, in sicer glede izpraznitve Radgona. Drugi teden bo ta mislija baje odpotovala na mejo v okraj Radgona.

+ Občinske volitve na avstrijskem Koroškem. Na avstrijskem Koroškem se vrše priprave za občinske volitve, ki se bodo izvršile pred 17. oktobrom. Deželne volitve bodo istočasno z zborničnimi.

+ Intrige avstrijske kuržoazije proti avstrijskemu delavstvu. Odkar obstoja v Avstriji prehodna vlada, v kateri sede meščanske stranke, krščanski socialci in nemško nacionalna stranka, ki sta sklenili kot vladna večina tajno koalicio, se že opaža njih očitno intrigiranje proti delavstvu in njegovim pravicam. Kakor pri nas, je tudi v Avstriji začela buržoazija predzno dvigati svojo glavo. Avstrijsko meščansko časopisje dela med kmetištvom in mestno buržoazijo, predvsem pa pri velikih kmetih, podjetnikih in obrtnikih volilno agitacijo na ta način, da odkrito napada zakon o osemurnem delavniku, zakon o obratnih svetih, o delavskih dopustih,

poravnalnem uradu, dalje zakon o prepo-vedni močnega dela za ženske in mladoletne itd. Proti tem napadom na delavske pravice so avstrijske strokovne organizacije zadnje dni ostro, odločno in enotno nastopile in po vsej Avstriji so se vršili protestni shodi proti tem kapitalističnim intrigam. Avstrijsko delavstvo je močno in složno in v strokovne organizacije si nihče ne upa sejati razdora in zanašati komunistično politiko, kakor hočejo to pri nas naši komunisti, da bi delavstvo na njegovi moči in ugledu še bolj oslabil!

+ Vladna kriza na Madžarskem. Tri vladne stranke, stranka mladih kmetovalcev, krščansko - nacionalna in disident-ska delujejo na to, da se združijo v eno enotno vladno stranko. Program te vladne stranke bo nekaka spojitve programov obeh klerikalnih strank (nacionalne in krščansko-socialne). Ta stranka bo imela potem v parlamentu okrog 180 poslancev. Ko se to izvrši, bo grof Bethlen formalno poverjen s sestavo nove vlade, kar se bo najbrže zgodilo prihodnji teden.

+ Nemška komisija odpotuje v sovjetsko Rusijo. Kari Radek je svojčas obljubil klm industrijalnim in gospodarskim krogom v Nemčiji, da bo izposloval pri sovjetski vladi, da bo v svrhu proučitve gospodarskega položaja smela v sovjetsko Rusijo. Sovjetska vlada je sedaj to že dovolila in bo nemška komisija, v kateri bodo sami gospodarski strokovnjaki, med njimi tudi dr. Müller, bivši državni tajnik in večinski socialist Quessel.

+ Pred premirjem Poljske s sovjetsko Rusijo. Poljska buržoazija je izgubila volno z Rusijo. Poljska armada je poražena na celi fronti, kar priznava Poljaki sami. Na severu so se Poljaki morali daleč umakniti za Berezno, na jugu pa so prav tako izgubili mnogo pozicij v okrajih Dubna in Rovna. Srditejši boji se vrše le še v Ukrajini. Boljševičke zmage bodo rodile že v najkrajšem času premirje med Poljsko in Rusijo. Ententa sama je ruski sovjetski vladi predlagala, da naj se sklene premirje, in tudi ruska sovjetska vlada je že obvestila angleško vlado, da je pripravljena ustaviti ofenzivo v Spa mudeti se poljski ministrski predsednik je državne-mu predsedniku Pilsudskemu naročil, da se uvedejo takoj pogajanja za premirje, ki je sedaj skoroda že gotovo dejstvo.

+ Druga mirovna konferenca, tako se lahko imenuje sedaj zborujočo konferenco zaveznikov v Spa. Čeprav je ta konferenca formalno sklicana v svrhu zagotovitve izpolnitve mirovne pogodbe, vendar pomeni pravzaprav prvi korak k reviziji versajške mirovne pogodbe. Gotovo je, da bodo ententni kapitalistični zastopniki pritiskali na to, da se mirovna pogodba izpolni v vseh svojih točkah, toda kaj to, če je za izpolnitev v tak meri, kakor se to sedaj zahteva od Nemčije, nemogoča! Težave so za ententne kapitaliste, ko premisljujejo, koliko in kako bi se od Nemčije dalo največ iztisniti, ker, če Nemčiji n. pr. vse vzamejo, trgovske ladje, rudnike itd., potem Nemčija tudi ne bo mogla ničesar dati, na drugi strani pa se bo, da bi, če se Nemčiji te stvari vse pusti, mogla nemška država zopet postati zaveznikom nevarna! S težkim srcem »ubogi« ententni kapitalisti, uvidevajo, da morejo od Nemčije dobiti kaj le, če Nemčijo utrdi in ji puste možnost prostega napredka. Veselje nad plenum, za katerim se ententni kapitalistom cede sline, ni tako sladko...

+ Ententa grozi Turkom. Kakor poroča »Daily Mail«, so zavezniki sporočili turški vladi, da bodo Carigrad končno veljavno internacionalizirali, če turška vlada ne podpiše mirovne pogodbe in bi vodja turških nacionalistov čet ne ustavil takoj svoje vojne operacije.

+ Brusilov na fronti. Po vojnem svetu, ki se je vršil v Kijevu pod predsedstvom gen. Brusilova, ter kateremu so prisostvovali generali rdeče armade Rakov-

ski, Podvojsky in Manoullski je odpotoval gen. Brusilov na poljsko fronto v spremstvu več komisarjev, ki ga ne zapuste niti za trenutek.

+ Mirovna ponudba Rusije Romuniji. Iz Bukarešte javljajo časopisi, da je prebrat romunski minister za zunanje zadeve v parlamentu brezizmično brzojav ruske sovjetske vlade, ki vsebuje predloge za pričetek mirovnih pogajanj med obema državama.

+ Premirje med Rusijo in Anglijo vzpostavljeno. Sovjetska vlada je sprejela angleške predloge za sporazum, predloge, ki tvorijo bazo nadaljnjim pogajanjem med sovjetsko Rusijo in Anglijo. S tem je premirje med obema državama že dejansko vzpostavljeno. Poljska je prisiljena skleniti končno veljavno mir z Rusijo. Njena kapitulacija je popolna. Energični korak, ki ga je Anglija storila na lastno pest, bo prisilil tudi druge ententne države, da posnemajo njen vzgled. Poljska se bo morala zahvaliti edinole Angliji, če bo vsled svoje vojne polonije dosegla zmerno mirovne pogoje s strani boljševikov. Ali ne samo za Poljsko, tudi za vso Evropo sploh je sporazum Anglije in Rusije zgodovinskega pomena eminentne gospodarske važnosti tako za Rusijo samo, ki se bo lahko v miru gospodarsko dvignila, kakor tudi za vse srednjeevropske države. Rusija se dviga, zapadnoevropska reakcija je doživela poraz! Politika evropskih držav bo zadobila drug kurs. Mir z Rusijo in Evropa je rešena suženjstva zapadnoevropskemu in ameriškemu kapitalizmu! Mir z Rusijo, — to zahteva tudi ves jugoslovanski proletarijat!

+ Mirovna pogodba med sovjetsko Rusijo in Litvinsko je bila 12. t. m. podpisana v Moskvi. Litvinska se priznava kot samostojna država.

Drobne vesti iz Italije in zasedenega ozemlja.

P. p. javljajo iz Firenze od 8. t. m. Ker so se prekinila pogajanja med lastniki zemlje in zastopniki zveze poljedelskih delavcev glede sestave enotne kolonske pogodbe za vso Toskano, se je včeraj začela stavka poljedelskih delavcev, katere se udeležuje okoli 420.000 oseb. Požeto žito leži po poljih, ker ga nima kdo spraviti pod streho. — »Edinost« javlja iz Trsta: Stavka pristanških delavcev grozi radi tega, ker so se prekinila pogajanja med zvezo omenjenih delavcev in delavci in delodajalcev. Delavci zahtevajo zvišanje tarife za vkrčevanje in izkrčevanje robe. Ako izbruhne ta stavka, pravilo, da se ji mislijo pridružiti radi vzajemnosti tudi delavci glavnih skladišč. — V italijanskem parlamentu je socialni demokrat razkrinjal lažljiva izjava predsednika Narodnega sveta na Reki Grossicha, kateremu je dokazal, da je bil odločen in zvest pristati bive habsburške dinastije vse do njenega padca. — Zanimive izjave o jugoslovanskem vprašanju je podal general Caviglia v senatu, ki je dejal: »Vrata naše hiše morajo pripadati nam do praga. Če so se tokom našega suženjstva drugi narodi vrinili v naše ozemlje in so tam ostali, naj se vrnejo čez Alpe, ali pa naj se prilagodijo sožitju z nami!« Kakor vidimo, enostavna rešitev jadranskega vprašanja.

(Vesti LDU.)

VPRAŠANJE IZVOZA.

Beograd, 13. (Uradno.) Na današnji seji ministrskega sveta, ki je trajala od 10. do 13. se je razpravljalo vprašanje o izvozu. Ker v mišljenju članov kabineta glede tega vprašanja ni mnogo razlike, se more pričakovati, da bo prišlo v tem pogledu pri futrišnji seji ministrskega sveta do

Spopadi so zadobivali značaj neodločnosti in pomislekovanja, kar je ogrožalo demoralizirati revolucionarne čete. Treba je bilo torej najodločnejših ukrepov. — Naloga, da se razorzi praporščake, se je vsled tega poverila poveljniku Peter - Pavlovo trdnjave, poročniku B. Ta je obkolil šole praporščakov, pripeljal s seboj oklopne avtomobile in artilerijo in stavljal praporščakom ultimatum, da se odločijo tekom desetih minut. Izjava so z okon odgovorili s strelji. Po preteku desetih minut je B. zapovedal streljati s topovi. Že prvi strelji so porušili precejšen del šolskega zidovja. Praporščaki so se udali, čeprav so mnogi izmed njih poizkušali zbežati in so celo šlo med begom streljali. Tako je nastalo ogorčenje, ki označuje vsako meščansko vojno. Resnica je, da so mornarji z nekaterimi praporščaki strahotno ravnali. Meščansko časopisje je mornarjem in sovjetski vladi nato očitalo nečlovečnost in živinsko brutalnost, zamočeno pa je, da se je državni prebrot z dne 25. do 26. oktobra izvršil skoro brez vsakega strelna in žrtve, ter da je bil le protirevolucionarni komplot, ki ga je organizirala buržoazija, kriv nezgibnih strahot in žrtve, ker je pognal mlado meščansko generacijo v meščansko vojno zoper delavce, vojake in mornarje. Dan 29. oktobra je razpoloženje petrogradskega prebivalstva takoj predrugačilo. Dogodki so postajali tragi-

nejši in naši nasprotniki so spoznavali, da je stvar mnogo resnejša, kakor so si mislili, ter da sovjet nikakor neče opustiti pridobljeno vladno oblast na ukaz kapitalističnega časopisja in praporščakov.

Čiščenje Petrograda protirevolucionarnih družal se je nadaljevalo z veliko intenzivnostjo. Praporščaki so bili skoro povsem razoroženi, udeleženci kompleta aretirani, zaprti v Peter - Pavlovo trdnjavo ali pa transportirani v Kronštadt. Časopisje, ki je javno pozivalo na vstajo zoper sovjetsko vlado, je bilo zatrto. Prot voditeljem bivših sovjetskih strank, za katerih imena se je izvedelo iz prestreženih protirevolucionarnih ukrepov in odredb, so bile izdane tiralice. Vojaki odpor v glavnem mestu je bil s tem končno veljavno stit.

Sedaj je bil na vrsti dolgotrajni in mučni boj proti stavkajočim uradnikom, tehnikom, nastavlencem itd. Ti elementi se prištevajo, kljub temu, da so po svojem meznem delu večnoma del tlačene-ga razreda ljudstva, vsled svojih ekstenzičnih pogojev in psihologije k meščanski družbi. Zvesto in marljivo so služili državi, ko ji je načeloval carizem. Tel državi so služili pa še potem, ko je oblast prešla v roke imperialistične buržoazije. S svojim znanjem in tehničnimi zmožnostmi so se pozneje, t. j. v prvi periodi revolucije postavili ob stran koalicijske vla-

de. Ko pa so uporni vojaki, delavci in kmetje spodili izkoriščevalske družabne sloje z državnega krnila in skušali vodstvo države prevzeti v svoje roke, so se uradniki in nastavlenci takoj dvignili in odkleli novi vladi vsako podporo. Čim dalje, tembol se je razvijala ta sabotaža, ki so jo v prvi vrsti organizirali socialistični revolucionarji in menjševiki, plačani od bank in ententnih poslanstev.

Kerenskega pohod na Petrograd.

Čimbol se je sovjetska vlada utrjevala v Petrogradu, tembol so meščanske skupine upale na zunanjo vojaško pomoč. Petrogradska brzojavna agencija, železniški brzojav in radio - brzojav v Carskoj Selu so z vseh strani poročali o velikanskih vojaških silah, ki gredo proti Petrogradu, da zatro upornike in vzpostavijo red. Kerenski je zbežal na fronto in meščanski listi so pisali, da vodi proti boljševikom neštevilne fronte čete. Od dežele smo bili odrezani; brzojav nam je odrekel svojo službo. Toda vojaki, ki so po naročilih svojih polkov divizij in zborov prihajali k nam v velikem številu, so vedno in vedno zatirjali: Ne bojte se fronte, ki stoji povsem na vaši strani. Ukažite samo, in mi vam pošljemo, če treba, še danes eno divizijo ali en zbor na pomoč. V armadi je bilo prav tako, kakor drugod: spodnji sloji so bili za nas, gornji pa zoper

nas. Ti zadnji pa so imeli v svojih rokah ves vojaško - tehnični aparat. Posamezni deli mnogo milijonov broječe armade so bili drug od drugega oddeljeni. Mi nismo imeli vezi ne z armado in ne z deželo. Kljub temu pa se je razširila vest o sovjetski vladi v Petrogradu in njenih dekretih zelo naglo po vsej deželi in vspodbudila krajevne soviete, da so se uprli stari vladi. Vest, da koraka Kerenski na čelu nekkih čet proti Petrogradu, so prihajale vedno pogostejše in bile tudi natančnejše. Obveščeni smo bili iz Carskoje Sela, da so kozaki oddelki preko Luge na pohodu. V Petrogradu je krožil od Kerenskega in generala Krasnova podpisani poziv na garnizijo, da naj se pridruži vladnim četam, ki bodo v najkrajšem času vkorakale v Petrograd, vstaja praporščakov z dne 29. oktobra je bila očitno v zvezi s podvzetjem Kerenskega. Vsled energičnih akcij z naše strani pa se je zaujo prekmalu izvedelo. Garnizija v Carskoj Selu je dobila ukaz pozvati bližajoče se oddelke kozakov, da priznavajo sovjetsko vlado, če bi se pa kozaki branili storiti to, razorožiti jih. Toda garnizija iz Carskoje Sela se je za bojne operacije izkazala povsem nezmogljiva. Ni imela niti topništva, niti voditeljev in častnikov so bili sovjetski vladi sovražni. Kozaki so na ta način zasedli radio - postajo v Carskoj Selu, najvažnejšo v deželi, in so nadaljevali pohod.

Garnizije iz Petrovega grada, Carskoje Sela in Gačine niso pokazale niti inicijative, niti potrebne odločnosti.

Po skoro nekrvavi zmagi v Petrogradu so si bili vojaki gotovi, da se bo stvar tudi še nadalje tako razvila, ter da je treba h kozočkom poslati le kakega agitatorja, ki jim pojasni smisel delavske revolucije in kozočki bodo odložili orožje. S pomočjo govorov in pobratimstev smo zmagali Kornilovo protirevolucionarno vstajo. S pomočjo agitacije in ponačrtnih zasedb vladnih institucij smo vrgli brez vsakega boja vlado Kerenskega. Istih metod se se sedaj poslužili voditelji sovjeto v Carskoj Sela, Krasnoje Sela in Gačine tudi pri kaznih generala Krasnova, toda brez uspeha. Čeprav odločno in brez entuzijazma, so kozaki vendarle prodrali dalje. Posamezne kolone so se bližale Gačini in Krasnoj Selu, provocirale so spopade z maloštevilnimi četami tamkajšnjih garnizij in jih večkrat razorožile. O moči čete Kerenskega nismo sprva prav ničesar vedeli. Nekateri so pravili, da koraka general Krasnov na čelu 10.000 moč; drugi zopet so trdili, da jih n' več kot 1000, nam nasprotno časopisje pa je celo javljalo prst dolgimi črkami, da se pred Carskoj Selom nahajata dva armadna zbora.

(Dalje prihodnjič.)

popolnega sporazuma. Ministrski svet se je razen tega bavil z dogodki v Splitu ter sklenil zbrati takoj podrobne podatke.

POLOŽAJ V SPLITU.

Split, 13. Preiskavo vodi ameriški admiral Andrews. Preiskava poteka za nas dovoljno ter ne bo imela za nas nobenih zlih posledic. Dalmatinska pokrajinska vlada je o vseh dogodkih poročala osrednji vladi v Beograd — Vsem parnikom, ki so včeraj došli v luko, „Grof Bruck“, „Prinz Hohenlohe“ in „Danubius“, so Italijani prepovedali izkrcanje, tako da so parniki morali nadaljevati pot. Po mestu se širi vest, da bodo Italijani preostali blokado Splita. — Iz Šibenika so včeraj priplule v našo luko tri italijanske torpedovke, tako da je v splitski luki sedel usidranih pet italijanskih bojnih ladij. Na eni izmed torpedovk je priplul tudi admiral Millo. Ob 6. je bilo preneseno truplo poveljnika Gullia na bojno ladjo „Puetia“, kjer mu je moštvo izkazalo voljo čast. Danes bodo truplo prepešali v Šibenik.

PLEBISCITA V TEŠINU NE BO.

Praga, 13. »Agence Havas« poroča iz Pariza, da so zastopniki zavezniških vlad, ki so se včeraj zbrali v Spaji kot vrhovni svet, razmislili tešinsko vprašanje. Ker so priznali, da je nemogoče rešiti vprašanje s priateljskim ali direktnim sporazumom obeh strank in ker so se izjalovili poizkusi urediti stvar z razsodiščem, so zastopniki zavezniških vlad z ozirom na težkoče plebiscita poverili konferenco poslanikov, da določijo mejo črto med Poljsko in Čehoslovasko na Tešinskem, v Spižu in Oravi. Pevvali so konferenco poslanikov da v to svrhu zasliši obe prizadejeni stranki in da reši vprašanje na krajšem času. Vladi Zedinjenih držav so poslali naznanilo, s katerim določijo stranki in da reši vprašanje na krajšem času. Vladi Zedinjenih držav so poslali naznanilo, s katerim določijo stranki in da reši vprašanje na krajšem času.

VPRAŠANJE PREMOGA NA KONFERENCI V SPAL.

Spa, 13. Nemški veččaki za premog so imeli danes dopoldne sejo, kateri so oficijozno prisostvovali zastopniki zavezničkov. Nemški veččaki so predlagali, dobavljati vsak mesec 1.1 milijona ton, od 1. oktobra po 1.4 milijona ton, in od 1. januarja 1921 po 1.7 milijona ton, ako bi se gospodarski položaj Nemčije izboljšal. Tej ponudbi so nemški veččaki dodali pretno: Sprejmite radovoljno našo ponudbo, če ne le verjetno, da se bo števila po kongresu v Ženevi še znižala.

Novice.

— Nova cestna električna železnica v Beogradu. Beogradska občina se pogaja z neko čehoslovasko tovarno glede napeljevanja cestne železnice v Beogradu.

— 55.000 novih grobov! Dunajsko centralno pokopališče se zopet razširi. Prostora narede za 55.000 novih grobov. Vsi ti grobovi bodo napolnjeni v šestih do sedmih letih!

— Ustanovitev mednarodne univerze. Profesor na zagrebški univerzi, dr. Perdo Stišić, je odpotoval kot delegat na konferenco v Bruslju, na kateri se bo reševalo vprašanje o ustanovitvi mednarodne univerze.

— Mednarodni lekarniški kongres se bo vršil v drugi polovici meseca julija v Parizu.

— Zadal se je na koščku kruha v Niklasdorfu v Avstriji kovinar Adolf Presinger. Jedel je pri delu kruh, zagrabil za električno žico in ko ga je prešinil električni tok, mu je košček kruha zdrknil v sapnik. Ubogi delavec je na koščku kruha, ki ga tudi zdravnik ni mogel več spraviti iz sapnika, zadušil.

— Klub mrtvih ljudi v New Yorku. V New Yorku se je ustanovil klub mrtvih ljudi. Razume se, da so ljudje tega kluba živi, a so bili za časa svetovne vojne prosti za mrtve ali pogrešane v Franciji. Ker niso mogli prepričati oblasti, da statistika ni točna in da niso umrli v Franciji, so ustanovili svoj klub pod gornjim naslovom. Inicijativo za ustanovitev tega kluba je dal neki Pirt, kateremu se še ni posrečilo prepričati oblasti, da še ni umrl.

— Kanadski večkratni milijonar izgubil pred sedmimi meseci. Kanadske oblasti so se obrnile na londonsko policijo, kako bi se našel večkratni milijonar Ambroz Smal, katerega pogrešajo od 2. decembra minolega leta. Smal je lastnik večih gledališč in velike opere v Torontu. Nekaj dni pred svojim znanjkanjem je prodal največji del svojih delnic teh gledaliških podjetij za 16 milijonov 800.000 frankov. Onega dne, ko so ga zadnjikrat videli, je plačal ček 10 milijonov in 600.000 frankov. Njegov talnik je čez tri dni ravnotako izgubil.

Njegova družina je razpisala nagrado deset tisoč liver šterlingov tistemu, ki sporoči, da je Smal živ, in 3000 liver tistemu, ki bi mogel sporočiti, kje leži njegovo truplo.

Dnevne vesti.

Nacionalistične demonstracije proti Italiji.

Včeraj, v sredo do 8 ure zvečer so se zbrali na trgu pred Slonom velike množice ljudstva, ki so nato v povorki odšle med neprestanim klicanjem pred deželno vlado. Tu je imel narodni socijalist Drag. Vojska zelo hujskajoči govor na vojno proti Italiji. Na zahtevo demonstrantov je prišel na balkon g. dr. Brejc in rekel da bo sporočil željo centralni vladi v Beograd. Od deželne vlade so se množice pomikale pred dravsko divizijo, kjer je govorilo več nacionalističnih govornikov. Od tu se je demonstrativni sprevod pomaknil na Aleksandrovo cesto pred stanovanjem generala Dokiča, ki je pozdravil demonstrante. Nato se je ljudstvo razšlo.

Seja občinskega sveta ljubljanskega, ki je bila sklicana za sredo, je župan a. dr. Tavčar sprilčo dogodkov v Trstu odgodil in apeliral na javnost, da naj ohrani mir in se ne da zavesti k izgredu. Dogodke itak maščuje zgodovina.

Halucinacije? »Govornik« pred deželno vlado, narodni socijalist g. Drag. Vojska, je rekel v svojem govoru tudi naslednje besede: »Maščujemo se, maščujemo se nad celim italijanskim narodom.« Iz teh besed sklepamo, da bo jugoslovanska armada v slučaju vojne z Italijo zavzela pod poveljstvom g. Vojske celo italijansko prestolico Rim, katero bo potem darovala papetu, za kar se bodo potem tudi krščanski socijalci pridružili z navdušenjem vojni akciji narodnih socijalistov. Govor Vojske pa je bil zelo podoben govoru Sušteršiča 1914. leta pred deželnim dvorcem.

Promocija. V četrtek 15. julija ob 11. uri dopoldne se vrši v veliki zborovni dvorani dvorca promocija gospodične Anke Mayer doktorjem filozofije. Kot disertacijo je predložila gđ. A. Mayer docela v kemičnem inštitutu univerze v Ljubljani dodelano znanstveno razpravo: »O učinkovanju formalina na skrobo«. To je prvo eksperimentalno znanstveno delo naše univerze.

Izseljenci iz zasedenega ozemlja: Verč Gabriella, Legović Ana, Svajcar Anton, poštni podur. In Zlatič Josipina, ki so došli z zadnjim transportom v Ljubljano, naj prijavijo svoje naslove Posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani (glavni kolodvor).

Ministrstvo za pošto in brezžal je odločilo, da uživa poštni čekovni urad v Ljubljani prostost poštne in vseh vspešnih poštinskih pristojbin (prporočil) pri uradnem dopisovanju s strankami in obratno stranke s poštnim čekovnim uradom v Ljubljani. Ta prostost je razširjena na vse kraljestvo.

Državna posredovalnica za delo. Dela ščejo: pisarniške moči, trgovski sodniki in sodnice, dninarji in dninarice, služkinje, natakarji in natakarice, ključavničarji, kovači, poljski delavci in delavke, slavnika, sluga, vratarji, valenci razne stroke itd. — V delo se sprejmejo: gozdni delavci, služkinje, poljski delavci in delavke, kuharice, zidarji, mizarji, tesarji, pleterji itd.

Glavni vzroki alkoholizma: 1. Nevednost. Ljudstvo se brani pouka o žalostnih posledicah pijančenja, zlasti žganjpitja vlad trenutno prijetno-mamljivih vtisov alkohola na človeško dušo in nepoznanja alkoholovega kvarnega učinka na posamezne organe človeškega telesa. 2. Pododgovorno nagnjenje do alkohola. Zdravniki trdijo, da je 50 odstotkov vseh pivec pododgovorno pijanost od svojih starišev. To nagnjenje do alkohola je tem silnejše, čim več rodov je bilo vdanih pijančenju. Ze stari zgodovinar Plutarh piše: »Pijanec rodi pijanca. 3. Množina gostiln in žganjekuhov. Čim več je prilike za pitje, tembolj se je ljudstvo oprijemlje. Ogromno število gostiln po mestih in žganjekuhov zlasti po deželi, zvaljba ljudi danmaddan k pijančenju. 4. Pivske navade. Brezštevilne pivske navade v najrazličnejših oblikah in prilikah pri vseh osebah brez izjeme stanu in poklica so krive, da se mnogo ljudi vdaja pijančenju. 5. Uboštvo. Slabe gnotne razmere, borna stanovanja, boleznit itd. so premnogokrat krive, da ljudje iščejo utehe v pijaci.

Iz stranke.

Sestanek kovinarskih zaupnikov podružnice Ljubljana se bo vršil v petek 16. t. m. takoj po delu v društvenih prostorih. Udeležba nujna. — Načelnik.

Pevski odsek »Svoboda« naznanja, da se bo vršila prihodnja pevska vaja 19. t. m. v Šiški, 20. t. m. v Ljubljani. Sodrugi, udeležite se pevskega val, ker se nastopi bližajo. Seja pevskega odseka se bo vršila v četrtek 15. t. m. — Odbor.

Izredni občni zbor podružnice »Svoboda« v Hrastniku se bo vršil v

nedeljo, dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne. Udeležite se občnega zbora polnoštevilno.

Trbovljah vabi vse svoje člane na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 18. t. m. ob 3. uri popoldne v Delavskem domu. Pozivljamo vse sodruge, da se tega občnega zbora zanesljivo udeležite ter da prinesete svoje članske legitimacije s seboj. Brez katerih ni vstopa.

Radič pred sodiščem.

Zagreb, 14. julija.

Na današnji razpravi proti Radiču se je nadaljevalo zasliševanje prič. Prvi je bil zaslišan okrajni pristav Fancev, ki je izpovedal o čedu v Galdovu, da je Radič večkrat izjavil, da sodišče ni objektivno ter da je bil zaradi žaljenja dostolostiva sodišča obsodjen na 7 dni trdega ležišča. — Obtoženec Radič je zahteval v nadaljnem poteku razprave, naj se razmetriva o njegovi emuniteti kot poslanec hrvatskega sabora in kot narodni predstavnik. Pravi, da je bil priganjan samo zaradi tega, ker ga ni trpela bivša demokratska vlada. — Branitelj dr. Walter zanika akt in flagrantni in predlaga zaslišanje bivšega hrvatskega bana dr. Tomljenovića. — Sodni dvor bo o tem sklepal jutri. LDU.

Gospodarstvo.

— Zdravstvena banka v Beogradu. Po inicijativi nekaterih uglednih lastnikov begrajskih lekarn, se ustanovi v Beogradu zdravstvena banka s kapitalom 10 milijonov dinarjev. Glavna naloga banke bo, da zgradi sanatorije za tuberkulozne v raznih krajih v državi.

— Medzaveznikiška podonavska komisija bo določila za središče prometa po Donavi eno izmed treh mest Požun, Dunaj in Budimpešta. »Das Neue Wiener Tagblatt« trdi, da Požun gotovo ne pride v poštev, ker ima premalo železnice. Večina zastopnikov komisije je naklonjena Dunaju bolj, kakor Budimpešti.

— Cene tekstilnim produktom na svetovnem trgu niso sicer znatno padle, vendar pa so padle za približno 20% do 30%. Pri nas so cene tekstilnim produktom padle največ vsled tega, ker se je izboljšala naša valuta, vendar pa nikakor tako, kot bi to odgovarjalo faktičnemu dvigu naše valute. Trgovci so si namreč svojčas nabavili v inozemstvu znatno množico blaga po precej visokih cenah, sedaj pa pri tem blagu, ki ga še vedno imajo v zalogi, vsled izgub, ki bi jih imeli, ne znižajo cene tako, kakor bi bilo to pravilno in ne kupujejo več manufakture v inozemstvu, ker hočejo prej razprodati še preostale množice svojih zalog. Grosisti so sicer še znižali cene od 40% do 50%, detalisti pa le neznaten procent. Vsled konkurence, ki sigurno nastane v manufakturni trgovini, bodo pa cene gotovo morale še znatno nazaj.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

GROZNI POŽAR »NARODNEGA DOMA«.

Trst, 14. julija. (Izv. por.) Vrhunec vandalskih izgreduv, katere so priredili nacionalisti in arditii, je dosegel v požaru »Narodnega doma«. Arditi so prinesli iz bližnje velike Oberdankove vojašnice posode benicinskega, beljanskega doma ter zadržali. Karabinerji so napravili kordon. Nastal je grozen prizor. Velikanski ogenj — ki je bil podoben kresu — je urepnil tekmo noči vse poslonje. Gasilci so obkolili poslonje ter osredotočili vso svojo akcijo le na lokalizacijo požara. Okrog polnoči je požar dosegel višek. Ogenj še ni povsem ugasnjen. Še danes dopoldne je telo. Velika stavba je postala popolnoma razvalina in ostalo le je zidovje. Veliki požar je na trgu, kjer je vladala neznesna vročina, opazovoma nad 50.000 ljudi, ki so bili popolnoma mirni in se ni čulo nikakega vzklikanja. Organizirano delavstvo je bilo napram tem izgreduv popolnoma pasivno in zanemljivo. da se ni zgodil v delavskem predmestju Sv. Jakoba noben slučaj nasilja ali plenitve. — Zelo tragična je bila usoda Radovičana Hugona Robleka, farmacevta in lekarnarja. Stanoval je v hotelu »Balkan« v III. nadstropju. Med požarjem je obupno prosil s svojo ženo in hčerko Josipino na pomoč. Sledniti so mu napeli rluhe. Skočili na te tako nesrečno, da si je zlomil tilnik.

MINISTRSKI SVET.

Beograd, 14. Včeraj so se pričeli ministrski svetli, da razpravljajo o uradniškem vprašanju, o vprašanju

izvola in o vprašanju izpremenb v pokrajinskih vladah. Ako so tudi v kabinetu različna mnenja, vendar je urati, da pride ta teden do sporazuma.

POLOŽAJ V SPLITU.

Split, 14. Ameriški admiral je pozval vse ameriške volne ladje, ki se nahajajo na Jadranskem morju, da pridelo v Split. Dosedaj sta dospela bojna ladja »Olympia« in ena križarka. Včeraj se je uknila blokada Splita. Danes je došel iz Zadra parnik »Adria«. Ker so oblasti naknadno dovolile svečani pogreb umorenega begunca Miša, vrše se velike priprave, da bo sprevod najbolj veličasten. V mestu se zbira lo prispevki za sirote umorienega. Do včeraj so nabrali 10.000 kron.

GIOLITTI ZA ANEKSIJO REKE?

Zagreb, 14. »Narodno Delo« poroča iz Bakra, da se na Reki govori, da pride v italijanski vojski na Reki do velike izpremembe. Giolitti se je baje dogovoril z D'Annunzijem, da se bodo dosedanj legionarji smatrali za redno italijansko vojsko ter da bi na ta način takoj prenehala vsaka demarkacijska črta med Reko in Italijo. Z drugimi besedami bi se na ta način izvedla aneksija Reke po Italiji.

ITALIJA IN ALBANIA.

Beograd, 14. »Balkan« javlja iz Tirane, da se vedno več kaže tendenca albanske vlade, da pride pod vpliv italijanske vlade. Na drugi strani pa se opaža, da se uporniki okoli Valone tej nameri upirajo. Izjavili so albanski vladi, da bodo nastopili proti njej, ako se stavi pod italijanski vpliv.

VOLITVE V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 14. Po končnoveljavno ugotovljenem izidu volitev v zastopstvo glavnega mesta je na podlagi pravnice volilne pravice izvoljenih 167 kandidatov s programom krščanskih strank in 73 kandidatov s programom liberalnih in demokratiških strank.

KONFERENCA V SPAL.

Spa, 13. Danes ob enajstih se je sešla mešana komisija, ki jo je včeraj imenovala konferenca, da razpravlja o predlogih vlade glede obnovitve. Nemška delegacija je pojasnila razne točke nemških predlogov. Naznanila je, da uo popoldne sporočila vsoto. Državni minister dr. Simons je nato navajal vzroke, vsled katerih nemški vladi ni mogoče dati zaradi dobave premoga gotovih zagotovil. Nemška vlada more pač zagotoviti, da bo s 1. oktobrom 1920 zvišala dnevno dobavo premoga za 12.000 ton, torej na 56.000 in s 1. oktobrom 1921 za nadaljnjih 12.000, to je na 68.000 ton. Minister je izjavil, da je mogoče nadaljnje precejšnje zvišanje količine premoga, ako se v Gornji Sleziји zagotovi mir. Zato pa je treba kolikor mogoče kmalu doseči gotov rok. Še važnejše bi bilo, da se v sporazumu z zavezniški sklepe pogodba glede dobave premoga Poljski in ostalim deželam, ki so navezane na premog iz Gornje Sleziје. Predsednik Delacroix je izjavil, da morajo zavezniške države obžalovati ta odgovor nemške delegacije, ki ustvarja zelo resen položaj. Zavezniški so upali, da se bo v Spaji dosegel resničen mir. Nemški zunanji minister je priznal predpravo zavezničkov do nemškega premoga; zavezniški so svojo pravico uveljavljali zelo zmerno, toda nemška delegacija tega ne upošteva. Vsled tega, je govornik izjavil, mora zaključiti sejo in si pridržati pravico, da delegatom naznani sklep glede novega roka.

BOJI V MALI AZIJI.

Pariz, 14. »Petit Parisien« javlja iz Smirne, da grške čete prodirajo z veliko naglico v notranost Male Azije. Čete Kemal paše bežijo in puščajo orožje in municijo.

MESČANSKA VOJNA NA KITAJSKEM.

London, 14. Iz Pekinga poročajo: Včeraj so se začele sovražnosti med obema strankama, ki se borita za nadvladje na Kitajskem.

SPORT IN TURISTIKA.

Zveza čehoslovaskih D. T. J. v rrvon polletju 1920 in mi.

26. in 27. m. m. so se vršile v Pragi konferencie organizatorjev in vadiiteljev čehoslovaskih delavskih telovadnih jednot. Vse razpravljanje je obvladovala misel Olimpijade. Navzoči so pa tudi lahko še konstatirali močno naraščanje jednot v prvem polletju tekočega leta. Število jednot Zveze D. T. J. se je povečalo iz 1079 jednot koncem minolega leta na 1263 jednot koncem junija t. l., torej Zvez D. T. J. se

je v dobi šestih mesecev pridružilo 184 novih bojevnikov. Največ prirastka je na Českem (127 jednot), dalje na Moravskem (34 jednot), Sleziји (18 jednot) in Slovaški (5 jednot). Od leta 1918, ko je delovalo le 198 jednot, se je število jednot povečalo za 1065; za naravnost neverjetno število, ki pa raste še danmaddan. Najmočnejši kraji so: XII. Mor. Ostrava z 80, XXXVIII. Plzeň II. s 60, XIV. Praga VII. s 56 in Slany s 50 jednotami, Praska s 48, je od vseh najmočnejše, šteje namreč 287 jednot, pizeško (III.) pa 195, rakovnicko (IV.) 173 in mor. ostravsko okrožje 118 jednot. Lastne »Vestnike« izdaja šest okrožij. Podatki o stanju članstva še sledo. Jednote in članstvo delajo na vso moč, kajti bliža se vedno bolj l. 1921 in 2. njim Delavska Olimpijada.

In vidva, slovenski proletarec in proletarka, mladenič in mladenka, rojena v hiši delavčevi, v hiši ubogega siromaka, še vedno gledata od strani na ta veliki proletarski praznik, ki se nam danmaddan približuje? Gledata mirno in se ne zmenita zanj? Ne veda, da se ustanavlja pod okriljem »Svobode« tudi slovenska delavska telovadna zveza? Ne veda, da je mesto vaju dveh le pri proletarjih in nikjer drugje, da je dolžnost vaju dveh, obiskovati naše telovadne vaje, da spada trpin le k trpinu? Kaj še cincata?

Kjer je še ni, ustanovita podružnico »Svobode« in njene telovadne odseke; kjer pa to že obstoja, se podajata na delo in skrbita, da bo vodilo uspehel Sport in turistika.

Občni zbor S. K. »Svoboda«, Ljubljana, se je vršil v petek, dne 9. t. m. v mali dvorani Mestnega doma ob precej dobrem obisku. Po poročilu, ki sta ga dala tovariša Pečnik in Milnar, so se vršile odobrove volitve. V odbor so bili voljeni kot predsednik tov. Dežman, podpredsednik Kralj Ivo, referent Pečnik Karel, tajnik Milnar Edo, namestnik Tuta Oskar, blagajnik Stresen Adolf, namestnik Pečnik Adolf, kapetan Primožič Ciril, odborniki Bernot, Svetek ter Januš star., revizija Uratnik in Dražič. K zadnji točki sta se priglasi la besedi Svetek in Bernot, ki sta govorila o disciplini in vzgoji telesa, kar nam nudi šport.

Nogometna tekma. V nedeljo in ponedeljek je nastopil v Zagrebu »Wiener Sportsklub«, ki je tekmoval z našima nogometnima klubom a »Haškóm« in »Gradjanskim«. Obakrat so zmagali Dunajčani z rezultatom 4 : 1.

Prireditve.

Splošna organizacija volnih invalidov za Slovensko ozemlje s sedežem v Ljubljani pozivlja volne invalide, vdove in sirote na izvanredni občni zbor, ki se bo vršil dne 18. t. m. v Narodnem domu ob 9. uri dopoldne v Celju.

* Z vodnjaki letali. Veliki ribiči v Aalesundu, severno od Bergna na Norveškem, nameravajo letošnje poletje uporabljati vodna letala pri lovljenju kitov in morskih psov v danski ožini med Islandijo in Grenlandijo.

Iz Slovenije.

Mežca. Naši klerikalni petelinji napenjajo vse sile, da rešijo svojo potapljačo ladjo in da bi še ujeli koga v klerikalno omrežje. Da jim delavstvo ne gre več na lim, to je jasno pokazal shod, ki ga je sklicala J. S. Z. na 4. t. m. Na vse načine se je blatio in grdilo socialistično stranko in voditelje. Govorniku J. S. Z. se bo pa prekrbilo, kadar zopet pride k nam, zlato medaljo in petelinovo pero za izvrstni govor, ki se je pa našemu delavstvu končno le preveč študil ter je z medklici in protestom napravilo konec komediji. Nato je dobil besedo sodrug Gmajner, ki je kratko in strogo kritiziral izjavljanje predgovornika in prav pošteno razkrinjal delovanje klerikalcev, za kar je žel vsestransko odobravanje. Po njegovem govoru je odšlo naše delavstvo korporativno iz dvorane, kjer je ostalo še celih 22 klerikalcev in med temi še nekaj otrok. Končno besedo po odhodu socijalistov je seveda moral imeti ljubitelj bivše Avstrije, naš župnik Hornboch, ki se je najprej govorniku J. S. Z. prav po vzorcu klerikalcev zlagal, da je večina njegovih pristavev šla na tabor, Lotfi se je tudi našega konzuma, češ, da se mora vreči iz prostorov, iz katerih se lahko napravi stanovanje za šest družin. Hvala mu za nasvete. Vprašamo ga pa, če to dela iz človekoljubja; zakaj pa ne da svoj farovž na razpolago delavstvu, kjer bi tudi lahko šest družin imelo stanovanje in še on zraven. No, pa saj se dobro poznamo in tudi vemo, da njegov želočec ne prebavi napredovanja naše gospodarske in izobraževalne organizacije, in da mu dela vse to velike težkoče pri agitaciji proti delavstvu.

Celje. Impozanten shod kovinarjev se je vršil v nedeljo dopoldan na Zelenem travniku. Udeležba je bila tako velika, da je moralo zunaj ostati mnogo poslušalcev, ker v dvorani ni bilo več prostora. Shodu je predsedoval s. H. rastnik, poročal pa je s. Mihevc o strokovni konferenci v Beogradu, S. Mihevc je izjavil, da je po hudih in težkih bojih prišlo vendar le do sporazuma za tujdenjenje kovinarjev cele Jugoslavije in da se bo vršil tozadevni kovinarski kon-

gres 1. oktobra v Celju. Nadalje je s. Mihevc v daljšem govoru razložil, kako srbška borbozija sabotira našo industrijo in da zaradi tega tudi delavstvo trpi. Poročal je nadalje o internacionalni kovinarski zvezi, ki ima svoj kongres dne 20. julija v Amsterdamu in ki je enimentne važnosti tudi za nas slovenske kovinarje. Ako se združuje kapitalizem celega sveta na mednarodni podlagi, tedaj se mora tudi delavstvo združiti in iskati stik s kolegi drugih držav. Z burnim pritrjevanjem je shod dokazal, da je razumel važna izvajanja s. Mihevc. Nato je govoril s. Koren o potrebi tesne organizacije proletarijata, navajal je važne primere, kako potrebno je delavstvu, da je organizirano in s tem štiti svoje pravice. Za njim je govoril s. Murko o važnosti delovanja zapornikov v organizacijah. Z jedrnatimi besedami je zaključil predsednik s. Hrstnik ta shod, ki je bil dosedaj največji strokovni shod v Celju.

Zahukovca pri Grižah. Ni nam ljubo obračati se na javnost z našimi upravičeni-

mi pritožbami, vendar nam ne preostala druga pot, kar se včasih takratnim pritožbam ni storilo v zdravstvenih ozirih prav nič ali pa le malo za nas. Primanjkuje nam rudarjem, ki smo v rudniških stanovanjih zdrave pitne vode. Edini vodnjak, katerega se mora posluževati večina delavskih družin, stoji kakih deset metrov oddaljen od — za silo iz desk zbitega in prodnega stranišča, — iz katerega odteka gnojica naravnost v vodnjak, v katerem je voda skoro podobna gnojici. Delavci, katerim se gabi do te »užitne gnojnice«, donajajo pitno vodo iz studenca, ki je pa namenjen zgolj rudniškim nastavljenjem in poduradnikom, katerim se voda donaja na dom, delavske žene si pa morajo vodo pri tem studencu takorekoč ukrasti, ker se vodovod odpira samo s ključem, shranjenim pri vodonoscu boljših družin. Rudniška stanovanja so pod vsako kritiko. V naši hiši, kriti s strešnim papirjem teče voda ob deževnem vremenu naravnost skozi streho in v sobo. Hlevov, v katerih bi si delavci redili kako ščene ali nekaj kureti-

ne ni, all so pa v takem stanju, da bi se vsaka svinja oziroma prašiček jokala, če bi se ga v tako škaflo zaprla. Gospod minister za šume in rudo! Koliko denarja se razmeče v nepotrebne svrhe, da bi se pa dovolilo nekaj kredita za zidanje oziroma popravitev delavskih stanovanj, na to se ne misli. Vide-li smo po drugih krajih na primer v Bosni — torej v Jugoslaviji, delavska stanovanja, in čudimo se, kako da kaj takega ni pri rudnikih v Sloveniji mogoče? Ta stanovanjska miselja ni samo pri nas, ampak tudi po drugih rudnikih Slovenije v Zagorje ob Savi je prišla pred nekaj meseci neka komisija, ki se je zgrajala nad brlogi, v katerih stanujejo rudarji, a storilo se v temu oziru do sedaj ni ničesar. Ni veliko, kar zahtevamo, in še temu nečete ugoditi! Ne stokajte toraj zaradi malovredne eksploatacije raznih rudnikov; sežite v vrečo do dna in imeli boste, kje tiči zajček. Pričakujemo v najkrajšem času komisije, ki naj pregleda označene nedostatke.

Aprovizija.

Teleče meso. Vnovčevalnica za živino in mast v Ljubljani oddala je za četrtek, petek in soboto t. j. 15., 16. in 17. t. m. svoja teleta v razprodajo in sicer: Breclniku, Cuzaku, Ham Mariji, Janežu, Lebnu, Makovcu, Ocvirku, Prepeluhu, Selanu, Skrajnerju, Zajc Ivanu, Bizilju po 4 teleta: Ahlinu, Dolničar Francu, Ham Matiji, Javorniku, Jesihu, Kastelcu, Kočarju, Kocjanu, Novaku, Petriču, Prezeliu, Rihtarju, Rihtar st., Smohanu, Skrlancu, Zgajnar Jožetu, Zgajnar Antonu, Zabjeku, Zupančiču, Kraševcu po 3 teleta; Strukelju, Sagmeisteru, Keher Jožetu in Keher Antonu po 2 teleta; Šmeču in južni železnici po 1 tele. le Janežič doblil je 10 tele. Meso se bode promajalo po 19 K sprednje ter zadnje po 20 K za kg. Vsaka stranka dobi največ en kilogram mesa.

Izdajatelj: Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik: Jak Vrhovec.

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, FRANCIŠKANOVA ULICA STEV. 6
REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENIM ZAVEZOM

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA
ZA ŠKOLE IN VESELICE

LETNE ZAKLJUČKE
NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Ljudska tiskarna Maribor
d. d. v Ljubljani

naznanja, da je kar najmoderneje opremljena in da izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

Izvršuje:
knjige, brošure, računske zaključke, cenike, lepake, letake, vabila, trgovske račune, razpredelnice, pisma in zavitke, osmrtnice, posetnice itd. v eni ali več barvah od najfinejše do najpreprostejše vrste.

Vse lično in po zmernih cenah.

Konsumna društva, zavodi, organizacije, razna društva, trgovci in obrtniki! Priporočamo Vam, da se trdno oklenete te najbolj zmožne tiskarne v Mariboru.

Proda se

razen star, dobro ohranjen material v stari predilnici v Ljubljani, ki se sedaj podira in sicer:

Tovorno dvigalo, obtežba 500 kg, pribl. 11 m visoko, 4 postaje (prilifče, I., II. in III. nadstropje) transmisijski pogon, 150x150 cm v premeru, obloženo na treh straneh z valovito, pocinkano pločevino.

Stebri iz litega železa in sicer:

8 komadov	pril. 3-50 m	visoki, obtežba ca	18.000 kg
16	3-45 m		20.000 kg
16	3-50 m		26.000 kg
16	4-00 m		32.000 kg
4	5-00 m		12.000 kg

Za pravilne podatke obtežbe se ne prevzame nikaka odgovornost. 24 komadov pril. 3-50 m visoki in 8 cm v premeru za „Shed-strehe“.

Transmisijske konsole iz litega in kovanega železa.

Železne stopnice (lestve).

Rezervoar iz železne, 8 do 10 mm močne pločevine, velikost 2-45x1-65x1-20 m.

Razen stavbni material.

Ogleda se na licu mesta v stari predilnici v Ljubljani in se je zglasiti pri delovodju gosp. Srakerju.

Pismene ponudbe na naslov: „Kranjska stavbna družba“ v Ljubljani, Levstikova ulica.

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Dunajska cesta 15.
Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena 1867. Vezanje poučuje brezplačno. Popravila sprejemajo.

Lastna delavnica.

Pisalni stroji „Adler“.
Kolesa iz prvih tovarov. Dürkopp, Styria, Waffner.

Insertirajte v „NAPREJU“.
Najceneje! Zelo uspešno! Najceneje!

Najnižji tarifi! Največji popusti!

prevajalec
iz nemščine, slovanskih ali romanskih jezikov se išče.
Ponudbe na upravo NAPREJU.

ALBINU ŠINKOVEC,
brivec in lasničar
Vič pri Ljubljani.

Spreten urednik
se išče.
Ponudbe z zahtevo plače na upravo tega lista.

Iščemo tajnika,
ki bi bil zmožen voditi tudi pevski zbor. Ponudbe sprejema uprava „NAPREJA“ pod „Tajnik“.

Tražim više stolarskih radnika
za gradnja i pokućstva, plača od 8 do 15 kruna po satu, stalan posao.
Iv. Vejvoda, Karlovac.

Invalidi dečki ali deklice
dobe dober in lahek zaslužek. Naj se zglase v upravi „Napreja“.

Modni salon Stuchly - Maške
Ljubljana
Židovska ul. 3 - Dvorski trg 1
Priporočam veliko izbiro naj-novejših svilenih klobukov, čepic in slamičkov za dame in deklice.
Popravila točno in ceno. Zalni klobuki vedno v zalogi.
289

JOSIP-JUG
Ljubljana
Rimska c. 16
naznanja, da še vedno dela s pristnim blagom. Izvršitev točna. Zmerne cene. Za vsa izvršena dela jamčim dve leti.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA
LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 1.
Interesna skupnost s hrvatsko eskomptno banko in srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
KUPUJE in PRODAJA: devize, valute, efekte itd.
ESKONTIRA: menice, terjatve, fakture

DAJE: kredite in predujme na blago, efekte itd.
IZDAJA: akreditive na vsa tu in inozemska mesta.
POSPESUJE: trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz.

Brzjavni: ESKOMPTNA. Int. telefon št. 146.

ZLATOROG MILO
najboljše in najcenejše se povsod dobi.

Izdeluje kristalno sodo, sveče in toaletno milo.

Prva mariborska tovarna mila Maribor.

Tovarna Barva vsakovrstno blago.
JOS. REICH
Kemično čisti obleke.
Svetlolika ovratnike, zapornice in srajce.

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

Podružnice:
Maribor: Gosposka ul. 38.
Novomesto: Glavni trg.
Kočevje: št. 39.

Občno konsumno društvo v Zagorju ob Savi
(vpisana zadruga z omejenim poročivom)

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 1088 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 41.647-42
Društveni sklad K 30.939-43

Blagovni promet za leto 1919 je znašal K 2.329.207-94.

Član postane lahko vsak, kdor plača vstopnino K 2-50 in delež K 40-.

Pisarna v Zagorju št. 99.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani. Telefon št. 261.

Brzjavni naslov: Banka.

Podružnice: V Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah ter bančni ekspozitura v Ptuj.

Dejanska glavica K 30.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Rezervni fond okroglo K 20.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira obratne dobave in dovoljuje vsakovrstne kredite.